

Handledning till Dags att rösta – Valskola 2022

Ämne: Svenska, svenska som andraspråk, samhällskunskap

Målgrupp: 7-9, gymnasiet, vux och studiecirklar om valet

Lektionstyp: Textfrågor, diskussionsuppgifter, gruppuppgift och individuell muntlig redovisning, ord och begrepp

Lektionsåtgång: 2-10

ISBN: 9789198449938

Länk till boken som tillgänglig pdf:

<https://8sidor.se/sverige/2022/02/8-sidors-bok-om-valet/>

Om boken och handledningen

Valdeltagandet i Sverige är högt. Det är ett tecken på en väl fungerande demokrati. Men det skulle kunna vara ännu fler som röstar. *Dags att rösta – Valskola 2022* är en lättläst handbok för den som vill rösta, men känner sig osäker på hur, var, när och varför.

När det är valår pratar alla om politik och viktiga valfrågor. Det handlar ofta om vård, skola, klimat och brott. Men vad tycker partierna egentligen? Och vad skiljer dem åt?

I *Dags att rösta* presenteras de åtta partierna i riksdagen, deras historia och vad de tycker i några av valets viktigaste frågor. Boken innehåller också information om vårt valsysteem, hur det går till att rösta och vad som händer i riksdag

och regering efter valet. Avslutningsvis finns en ordlista med ord som ofta förekommer i debatten, som integration, glesbygd och budget.

Boken ges ut av den lättlästa nyhetstidningen 8 Sidor. Boken finns att ladda ner gratis som tillgänglig pdf. Den går också att köpa i nätbokhandeln. Lektionen är framtagen av Jenny Edvardsson, legitimerad lärare i svenska, historia och svenska som andraspråk inom SFI. Du hittar fler lektioner på länken:

mtm.se/skola/lektioner-och-handledningar.

Textfrågor: Dags att rösta - Valskola 2022

Låt eleverna läsa i grupp eller var och en för sig. Efter varje kapitel får de sedan arbeta med frågorna som hör till det lästa. Detta kan göras i tre steg. I steg 1 får eleverna svara på frågorna en och en. I steg 2 diskuterar de sina svar med en bordsgranne. I steg 3 pratar ni om frågorna i helklass.

Du bestämmer om framtiden

1. Vilket datum är valet år 2022?
2. Vad är det vi röstar om då?
3. Hur länge har alla vuxna svenska medborgare fått rösta?
4. Tycker du att det är viktigt att rösta? Varför?

Före valet

1. Vilka har mest makt i Sverige?

Dagen alla väntar på

1. Hur många val är det som görs den 11 september 2022?
2. Hur ofta har vi val i Sverige?

Demokratins historia i Sverige

1. Från vilket språk kommer ordet demokrati?
2. Vad betyder ordet demokrati?
3. Först fick bara män rösta.
När fick kvinnor rösträtt i Sverige?
4. År 1989 fick vi nya lagar i Sverige.
Hur påverkade de demokratin?

Riksdagen har mest makt

1. Hur många politiker ingår i riksdagen?
2. Vad kallas dessa politiker med ett annat ord?
3. Vilka uppgifter har:
 - a. Riksdagen?
 - b. Regeringen?

Partierna i riksdagen

1. Hur många partier sitter i riksdagen i dag?
2. Varför har olika partier olika antal platser i riksdagen?
3. Vad betyder minoritetsregering?

Små partier får inte vara med i riksdagen

1. Hur många procent av rösterna måste ett parti få för att komma in i riksdagen?
2. Varför får inte alla politiska partier vara med i riksdagen?

Höger och vänster i politiken

1. Vilka partier tillhör högern?
2. Vilka partier tillhör vänstern?
3. Vad vill partierna till vänster?
4. Vad vill partierna till höger?

Politikerna i riksdagen

1. Förr hade riksdagen 350 ledamöter men detta antal ändrades till 349. Varför det?

Politikerna kommer med förslag

2. Vad är och vad gör ett utskott?
3. Vad är en proposition?
4. Vad är en motion?

Tre val på samma dag

1. Vilka är de tre valen?
2. Vilka fördelar och nackdelar kan det finnas med att ha tre val på en och samma dag?

Regioner och kommuner

1. Hur många regioner finns det i Sverige?
2. Vilka uppgifter har regionerna?
3. Hur många kommuner har Sverige?
4. Vilka uppgifter har kommunerna?

Många röstar i valet

1. Hur många röstade i valet 2018?
2. I vissa grupper i samhället är det färre som röstar.
Vad kan det bero på?
3. Vad innebär det att rösta blankt?

Undersökningar inför valet

1. Varför görs det så många undersökningar inför ett val?

Partierna vill synas

1. Vad är en valstuga?
2. Hur gör partierna för att synas?
Ge några exempel.

Valet

Röstkort till alla som får rösta

1. Hur gammal måste du vara för att få rösta?
2. Hur länge måste du ha bott i Sverige för att få rösta i valet till kommun och region?
3. Vad är ett röstkort och vad står på det?
4. Vad ska du ha med dig till vallokalen när du ska rösta?
5. Var kan du rösta om du är utomlands?
6. Vad innebär det att förtidsrösta?

Alla ska kunna rösta

1. Vad innebär det att rösta med bud?
2. Varför ska det vara lätt att rösta?

Vad du röstar på är hemligt

1. På vilket sätt är valen i Sverige hemliga?
2. Vad är en röstlängd?

Tre färger på valsedlarna

1. I vilka tre färger finns partiernas valsedlar?
2. Varför är partiernas valsedlar i olika färger?

Rösta på en favorit

1. Vad innebär det att få en personröst?

Så här röstar du

1. Sammanfatta med egna ord hur det går till när du ska rösta.

Efter valet

Resultatet kommer snabbt

1. Hur dags stänger vallokalerna?

Rösterna räknas noga

1. Varför räknas rösterna vid två tillfällen?
2. Varför sparas rösterna i fyra år?

Talmannen föreslår statsminister

1. Vad gör talmannen?
2. Vad händer om riksdagen röstar nej till talmannens förslag av statsminister?

Statsministern bestämmer ministrar

1. Hur många ministrar har Sverige idag?
2. Vad är ett departement?
3. Vad gör ett departement?

De nya politikerna börjar direkt

1. Hur långt efter ett val börjar de nya politikerna arbeta?

Allt kan hända efter valet

1. De senaste åren har olika partier behövt samarbeta för att kunna bestämma i riksdagen och regeringen. Hur tror du att det blir efter valet 2022? Vilka partier kommer att samarbeta?

Partierna i riksdagen

Läs om de olika partierna som sitter i riksdagen idag. Svara på följande för varje parti:

1. Vem leder partiet?
2. Vilken symbol har partiet?
3. Vilka frågor är viktiga för partiet?

Viktiga frågor i valet - så tycker partierna

Läs vad partierna tycker om brott, vården, skolan, klimatet och invandring. Fundera vid varje ämne om det finns något parti som du håller med eller inte håller med.

Följ med i politiken

1. Hur kan du följa med i den svenska politiken?

Diskussionsuppgift: Elevernas egna tankar om val

Denna uppgift utgår från elevernas egna tankar och åsikter. Arbeta enligt EPA-modellen: enskilt, i par, och sen alla tillsammans. Låt först eleverna fundera över de två frågorna och be dem skriva ner sina tankar. Därefter sätter du samman eleverna två och två eller i mindre grupper. De får delge varandra sina tankar. Till sist följer du upp gruppernas svar i helklass. Vad har de kommit fram till?

De två frågorna som eleverna ska arbeta med:

1. Varför är det viktigt att rösta i valet 2022?
2. Vad händer om invånarna i Sverige väljer att inte rösta?

Diskussionsuppgift: Politiker – vad krävs för att vi ska få förtroende för dem?

I denna uppgift får eleverna fundera över hur en politiker ska vara för att vinna väljarnas förtroende, för att vi ska lita på dem. Är vissa egenskaper viktigare än andra? Låt eleverna arbeta enligt EPA – Enskilt, Par, Alla.

Eleverna får individuellt fundera och skriva ner sina tankar. Därefter får eleverna två och två delge varandra sina tankar. Slutligen följer du upp samtalet i helklass. Du kan skriva upp alla egenskaper, som eleverna säger, på tavlan eller i ett textdokument som projiceras på duk. Är det så att vissa egenskaper återkommer flera gånger? Markera då dessa.

När alla grupper delat med sig kan diskussionen fortsätta kring de egenskaper som klassen tillsammans kommit fram till. De kan också få ge exempel på politiker som de har förtroende för.

Utgå från frågan:

Hur ska en politiker vara för att vinna ditt förtroende?

Gruppuppgift och individuell muntlig redovisning om de politiska partierna

I denna uppgift får eleverna fördjupa sig i de olika politiska partier som finns. Vilka är de politiska partierna? Vad kännetecknar dem?

Till uppgiften behöver eleverna ta hjälp av:

- Boken *Dags att rösta – Valskola 2022*
- Sajten 8 sidor, fliken om de politiska partierna, www.8sidor.se/partierna/
- Lättläst på partiernas egna sajter som du kan nå genom www.8sidor.se/annat-lattlast/
Skrolla ner till rubriken **Partiernas sajter**.

Arbetet genomförs i hem- och expertgrupper.
Läs mer om det på nästa sida.

I arbetet kan eleverna utgå från följande frågor:

1. Partiets namn – varför heter det just detta?
2. Hur länge har partiet funnits? När grundades det?
3. Tillhör partiet högern eller vänstern?
4. Vilken är partiets symbol?
5. Vem är partiledare?
6. Samarbetar partiet med andra partier? Vilka i så fall?
7. Hur många röster fick partiet i valet 2018?
8. Har partiet ökat eller tappat väljare under de senaste valen?
9. Vilken fråga är den viktigaste för partiet?
10. Vad säger partiet om skola?
11. Vad är viktigt för dig?
Välj ut en fråga som påverkar ditt liv.
Försök hitta information om
var partiet står i denna fråga.

Om hem- och expertgrupper

Dela klassen i hemgrupper. Antalet elever i gruppen ska vara samma som det antal partier som klassen ska fördjupa sig i. Väljer man att fördjupa sig i fyra partier ska hemgruppen bestå av fyra elever.

Varje elev i hemgruppen tilldelas/väljer ett parti. När partierna är fördelade mellan eleverna splittras hemgruppen och alla med ansvar för samma parti hamnar nu i en ny expertgrupp.

I expertgruppen ska eleverna ta fram information om partiet. De bestämmer också tillsammans hur de ska redovisa informationen. När expertgruppen samlat nog med information samlas eleverna i sina hemgrupper och varje elev redovisar muntligt om sitt parti.

Ord och begrepp

I boken *Dags att rösta – Valskola 2022* finns en politisk ordlista (sidorna 94–104).

Låt eleverna individuellt få välja 15 ord från denna ordlista.

De kan sedan skapa egna meningar där orden ingår.